

Veľké osobnosti v histórii matematiky a matematickej kartografie

Margita Vajsáblová

*Katedra matematiky a deskriptívnej geometrie,
Stavebná fakulta Slovenskej technickej univerzity v Bratislave*

V histórii oboch vedeckých disciplín – matematiky a matematickej kartografie zohrali významnú úlohu viaceré osobnosti ako Hipparchos z Nikae, Claudios Ptolemaios, Johann Müller (nazývaný Regiomontanus), Leonard Euler, Johann Heinrich Lambert, Carl Friedrich Gauss a mnohí ďalší.

Jedným z príkladov spoločného vedeckého pôsobenia týchto významných mien je prínos v oblasti sférickej geometrie a trigonometrie, čím bol umožnený rozvoj matematickej kartografie. V oblasti modelovania referenčných plôch Zeme sa napr. používa Eulerov vzorec pre výpočet polomeru krivosti normálového rezu elipsy. V histórii kartografických zobrazení významnú úlohu zohralo Ptolemaiovo kužeľové zobrazenie, ale aj prínos Hipparcha z Nikae a doteraz sú známe a vo významnej miere používané napr. Lambertove a Gaussove zobrazenia. V teórii skreslení obrazu v kartografickom zobrazení sa používajú tzv. Gaussove koeficienty.

V prednáške bude uvedený stručný prierez históriou matematickej kartografie so zdôraznením niekoľkých významných momentov v súvislosti s históriou matematiky, pričom niekoľko vzájomných prepojení týchto vedeckých disciplín z historického hľadiska bude opísaných podrobnejšie.